

45 תבל הולך אחר המראה שיש למים, ולפיכך, שלושה לוגין של מים
 46 שאובים שנפל לתוכן קורטוב של יין ומראיהו יין, אינם פוסלים את
 47 המקוה. ומאידך, אפילו שלשה לוגין מים חסר קרטוב, שנפל לתוכם
 48 קרטוב חלב ומראיהו מים, פוסלים.
 49 מסיים רבא את התירוץ: לאו – האם לא אמר רבי יוחנן בן נורי,
 50 בְּתֵר הוֹרָא אֲוִלִּינָן – שזין המשקה הולך לפי מראהו, הֲכָא נָמִי –
 51 בענין התמד גם כן ויל בְּתֵר הוֹרָא – יש ללכת אחר המראה, ותמד
 52 שלא החמיץ דינו כמים, אף אם החמיץ לבסוף, מאחר וּמַעֲמָא
 53 וְהוֹרָא דְהָאִי מִיָּא נִיְהוּ – שטעם ומראה התמד קודם שהחמיץ הם
 54 כמים. ובוה מתורץ, שמשנתינו סוברת כרבי יוחנן בן נורי, שהולכים
 55 אחר המראה, אולם רב נחמן סובר כחכמים שאין הולכים אחר
 56 המראה אלא לפי המציאות, ולכן תמד שסופו להחמיץ אף שעכשיו
 57 מראהו מים, אין הולכים אחר המראה, אלא כיון שהחמיץ לבסוף
 58 התברר למפרע שהוא פרי.
 59 התבאר לעיל שלדעת רבה בר אבוח, חכמים ורבי יהודה שבברייתא
 60 (לעיל בה) נחלקו רק בתמד שהחמיץ, אבל בתמד שלא החמיץ לדברי
 61 הכל אינו חייב לעשר. הגמרא מביאה שיטה נוספת בביאור
 62 המחלוקת. אומרת הגמרא: וּפְלִיגָא דְרַבִּי אֶלְעָזָר – מה שאמר רבה
 63 בר אבוח לעיל שהמחלוקת בין חכמים לרבי יהודה היא רק בתמד
 64 שהחמיץ, אבל כשלא החמיץ לדברי הכל פטור ממעשר, הוא חולק
 65 על דברי רבי אלעזר, דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תבל מודים – אפילו רבי
 66 יהודה שמחייב תמד במעשר מודה שְׁאִין מְפָרְשִׁין עֲלָיו – על התמד
 67 הזה מעשרות מִמָּקוֹם אַחֵר – מתמד אחר, אֵלֵא אִם בֵּן הַחֲמִיץ
 68 התמד שהוא בא להפריש עליו, אז אפשר להפריש עליו מתמד אחר
 69 שגם הוא החמיץ. הרי שֶקֶסְבֵּר רבי אלעזר, שבתמד שלא החמיץ
 70 היא הַמְחִלּוֹקֶת בין חכמים לרבי יהודה, ומכאן למדנו שרבה בר
 71 אבוח חולק על רבי אלעזר.
 72 מבאר הגמרא מדוע אין להפריש ממקום אחר לדעת רבי אלעזר:
 73 וְעַד בָּאֵן לֹא מְחִיב רַבִּי יְהוֹדָה לְעֶשֶׂר תַּמְד שְׁלֵא הַחֲמִיץ, אֵלֵא
 74 מִיְנִיָּה וְכִי – באופן שיפריש את המעשר מתוך התמד עצמו, אֵכָל
 75 מְעַלְמָא – מתמד אחר, לֹא יפריש, ואפילו אם גם התמד השני לא
 76 החמיץ, משום שיש לחשוש דְלָמָּא – שמא תמד אחד עתיד להחמיץ,
 77 והרי הוא פרי מתחילתו וחייב מעכשיו במעשר, והתמד האחר אין
 78 סופו להחמיץ והרי הוא פטור ממעשר, ונמצא דְאֵתִי לְאִפְרוּשִׁי –
 79 שיבוא להפריש מן החיוב על הפטור – מדבר החייב במעשר, על
 80 דבר הפטור מן המעשר, ובאופן כזה, לא חלה התרומה על מה
 81 שהפריש, משום שהתמד שהוא בא לתקן היה פטור ממעשר, ונמצא
 82 שהתמד שקרא עליו שם תרומה נשאר טבל, והוא מכשיל את הכתוב
 83 באיסור אכילת טבל. וְכַמוֹן כִּי שֶׁשׁ שְׁמָא יפריש מן הפטור על
 84 הַחִיּוֹב – מדבר הפטור מן המעשר על דבר החייב במעשר, ולא חל
 85 המעשר, ואם יאכל את התמד הזה, יכשל באיסור טבל.
 86 הגמרא מבאר באיזה אופן אפשר לטוהר תמד שנטמא: תְּנִי רַבְּנָן
 87 ברייתא, הַתְּמֵד, עַד שְׁלֵא הַחֲמִיץ דִּינוֹ כמים, ולכן אם נטמא

1 רק בתמד שֶהַחֲמִיץ מְחִלּוֹקֶת – נחלקו חכמים ורבי יהודה, אבל
 2 כשלא החמיץ מודה רבי יהודה שפטור מלעשר, וּמְחִיבִינָן שֶמַּחֲלֶקֶת
 3 בין תמד שהחמיץ לתמד שלא החמיץ, היא כדעת רַבִּי יְהוֹדָה. וְכֵן
 4 אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְרַבִּי חֲנִינְאֵא כדבריו, שרק בתמד שֶהַחֲמִיץ מְחִלּוֹקֶת
 5 – נחלקו חכמים ורבי יהודה.
 6 וְעוֹד אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַר אַבּוּה, תְּמֵד שְׁלֵא הַחֲמִיץ, שאינו
 7 ניקח בכסף מעשר, שְׁעֵבַר וְלִקְחֻהוּ – וקנאו בְּכֶסֶף מְעַשֵׂר, וְלִכְסוּף
 8 הַחֲמִיץ, קִנְיָה מְעַשֵׂר – קנו מעות המעשר את התמד למפרע משעת
 9 הלקיחה, והמעות יצאו לחולין. מֵאִי מְעַמָּא – מזה טעמו של דין זה,
 10 משום שֶאִינְלֵא מִילְתָא – והברר (דבר) לְמַפְרַע, דְפִרְיָא הוּא –
 11 שגם קודם שהחמיץ כבר היה פרי, שמתחילה נכנס במים כח
 12 החרצנים אלא שעדיין לא נגמר.
 13 מקשה הגמרא על רבה בר אבוח: אֵלֵא אִיךְ נפרש את מְחִיבִינָן –
 14 משנתנו, דְקִתְנִי – ששנינו, שתמד שהחמיץ ניקח בכסף מעשר,
 15 ומשמע שרק אם הַחֲמִיץ, אִין – יכול לקחתו בכסף מעשר, אבל אם
 16 לֹא הַחֲמִיץ, לֹא – אינו ניקח בכסף מעשר, ומשמע שאף אם עבר
 17 ולקחו המעות אינם יוצאים לחולין, ולפי מה שאמר רבה בר אבוח
 18 קשה, מדוע המעות אינם יוצאים לחולין, דְלָמָּא אִי שְׂבָקִיָּה – שמא
 19 אם היה ממתין ומשאיר את התמד, הָהוּ – (היה) התמד מְחִיבִינָן,
 20 ומאחר שרוב התמידים דרכם להחמיץ, במצב שהתמד אינו לפנינו יש
 21 ללכת לפי הרוב, ולתלות שהוא היה עתיד להחמיץ. אלא יש להוכיח
 22 מהמשנה, שתמד שסופו להחמיץ, כל זמן שלא החמיץ אינו נחשב
 23 כפרי, ואין המעות יוצאים לחולין. וקשה מכאן על רבה בר אבוח.
 24 מתרצת הגמרא: אָמַר רַבָּה, אִכֵּן במצב שהתמד אינו לפנינו יש
 25 לתלות שהתמד החמיץ לבסוף, ולא קשה ממשנתנו, משום שמדובר
 26 בְּשִׁשְׁיִיר מִמֶּנּוּ המוכר מעט בְּכֹסֶם, ועבר הזמן שראוי להחמיץ וְעֵדִין
 27 לֹא הַחֲמִיץ, ובאופן כזה לא התחללו המעות, והם נשארו בקדושתם
 28 ביד המוכר.
 29 רבא מתרץ תירוץ נוסף: רַבָּא אָמַר, אפשר להעמיד את המשנה
 30 אפילו באופן שהחמיץ לבסוף, וסוברת משנתנו, שכל זמן שלא
 31 החמיץ דינו כמים, ולא תשאה ממשנתנו על רבה בר אבוח, משום
 32 שְׁהָא מִנִּי – משנתנו כדעת רַבִּי יוֹחָנָן בֵּן נוֹרִי הִיא, הסובר שגם דבר
 33 שהוא פרי, אם המראה שלו כמים נידון כמים.
 34 דְתִנָּן במשנה (מקואות פ"ז מ"ה), שְׁלִשֶׁת לוגין מים שאובים חֶסֶר – (פחות)
 35 קוֹרְטוֹב, שֶנֶּפֶל לְתוֹכֵן קוֹרְטוֹב שֶל יֵין וְעַל יַדִּי כִּךְ נעשה מִרְאִיהוֹן
 36 בְּמִרְאֵה יֵין, וְנִפְלֹו שלושת לוגין אלו לְמִקְנָה, לֹא פְסָלוּהוּ, מאחר
 37 שאין כאן שלשה לוגין מים בלא היין, שהוא השיעור הראוי לפסול
 38 את המקוה. והוא הדין שְׁלִשֶׁת לוגין של מים חֶסֶר קוֹרְטוֹב, שֶנֶּפֶל
 39 לְתוֹכֵן קוֹרְטוֹב שֶל חֶלֶב, וּמִרְאִיהוֹן נשאר בְּמִרְאֵה מים, שלא שינה
 40 החלב את מראיהו, וְנִפְלֹו שלושת לוגין אלו לְמִקְנָה, לֹא פְסָלוּהוּ,
 41 מאחר שאף באופן זה אין כאן שלוש לוגין מים שאובים. אלו דברי
 42 חכמים. ויש לדייק קורטוב יין ומראיהו כמראה יין, ונפלו למקוה,
 43 שלמים שנפל לתוכן קורטוב יין ומראיהו כמראה יין, ונפלו למקוה,
 44 פסלוהו, מאחר שיש שיעור שלם של מים. רַבִּי יוֹחָנָן בֵּן נוֹרִי אָמַר,

המשך ביאור למס' חולין ליום שבת קודש עמ' א

9 לְרַבּוֹת אֵת הָרֵאשׁ לְעֵרֵיכָה עַל גְּבִי הַמּוֹצֵת, אִף שֶׁכֶּבֶר הוֹתֵן, תְּלַמְּדוּ
 10 לומר 'את הראש ואת הפדר'. וְרֵאשׁוּ וּפְדֵרוּ' האמור בעולת צאן
 11 לְמָה לִי, מִיִּבְעֵי לִי לְכַרְתֵּנִיא בברייתא. מִנֵּינ לְרֵאשׁ וּפְדֵר שְׁקוֹדְמִין
 12 בעריכה על גבי המוצב לְכָל שאר הַנְּתֻחִים, תְּלַמְּדוּ לומר יִנְתְּנוּ אֹתוֹ
 13 לְנִתְחִיו, וְאֵת רֵאשׁוּ וְאֵת פְּדֵרוֹ וְעַד' וגו'. שמכך שהוסיף הכתוב
 14 'ראשו ופדרו' לאחר שכבר נכתב 'נתחיו' למדנו שצריך להקדים את
 15 עריכתם לעריכת שאר הנתחים.

1 פְּדֵרוֹ, וְעַד' הַכֶּהֶן אֹתָם, ומכאן שגם הראש נערך על המוצב.
 2 ומדרשה זו יש להוכיח שחזיטה היא מן הצואר, שכן מְדַקְאָמַר 'את
 3 הָרֵאשׁ שֶׁכֶּבֶר הוֹתֵנוּ, מְכַלְל דְשִׁחִיטָהּ היא מן הַצְּוֹאר, והיא מפרידה
 4 את הראש מהגוף.
 5 אגב הזכרת הברייתא, מפרשת הגמרא את כל דבריה. מקשה
 6 הגמרא: וְתַנָּא פְתַח בְּרֵאשׁ וּפְדֵר' האמור בעולת בקר, וּמְסִיִּים
 7 'בְּרֵאשׁוֹ וּפְדֵרוֹ' האמור בעולת הצאן.
 8 מתרצת הגמרא: יש חסרון בדברי הברייתא, וְהָכִי קָאָמַר. מִנֵּינ

חולין דף כו עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שישי) קלה

57

גמרא

58 **אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב**, מַה שְּׁנִינוּ בַּמְּשֻׁנָּה שֶׁמִּשְׁהַגְדִּילָה אֵינָה
59 יִכּוּלָּה לִמְאֵן, זֶה דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר, אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים, יֵשׁ מִיָּאוֹן
60 בְּמָקוֹם חֲלִיצָה – יֵשׁ זֶמַן שֶׁבוּ יֵשׁ גַּם מִיָּאוֹן וְגַם חֲלִיצָה.
61 דְּתַנְיָא בְּבֵרֵיתָא, עַד מַתִּי (–אֵיזָה גִיל) הִפֵּת מְמַאֲנַת – יִכּוּלָּה לִמְאֵן,
62 עַד שֶׁתְּבִיא שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עַד
63 שִׁירְבָה הַשְּׁחֹר עַל הַלָּבָן – עַד שִׁיחֵה נִרְאָה כְּאִילוּ יֵשׁ שְׁעֵרוֹת
64 שְׁחֹרוֹת הֶרְבֵּה, עַל הַבָּשָׂר שֶׁהוּא לָבָן. הָרִי שֶׁלְּרַבִּי יְהוּדָה לֵאחֹר
65 שֶׁהִבִּיאָה שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת עַד שִׁירְבָה הַשְּׁחֹר, הִיא רְאִיָּה גַם לְחֲלִיצָה וְגַם
66 לְמִיָּאוֹן.

67

משנה

68 הַתְּנָא מְבִיא עוֹד דְּבַר שֵׁשׁ בּו שִׁנּוּי בּוּמְנִים: כָּל מָקוֹם שֵׁשׁ תְּקִיעָה,
69 כְּגוֹן בְּעֵרֵי שַׁבַּת יוֹם טוֹב, שְׁתּוּקְעִין כְּדִי לְהַבְדִּיל בֵּין קוֹדֵשׁ לְחוֹל, אֵין
70 תְּבַדְּלָה – אֵין אוֹמְרִים הַבְּדֵלָה בְּתַפִּילָה (–בְּבִרְכַת 'אַתָּה חוֹנֵן'), וְעַל
71 הַכּוֹס, שֶׁלֹּא תִקְנוּ לומר הַבְּדֵלָה אֵלֶּא בִּיצִיאַת קוֹדֵשׁ וּבְכַנִּיסַת חוֹל.
72 וְכָל מָקוֹם שֵׁשׁ תְּבַדְּלָה, כְּגוֹן בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת וַיּוֹמִים טוֹבִים,
73 שֶׁמְבַדְּלִים בְּתַפִּילָה וְעַל הַכּוֹס, אֵין תְּקִיעָה – אֵין תּוֹקְעִין בָּהֶם,
74 שֶׁהַתְּקִיעָה הִיא סִימָן לְקְדוּשָׁה שֶׁנִּכְנַסְתָּ.
75 אוֹמֵרֵת הַמְּשֻׁנָּה: יוֹם טוֹב שֶׁחָל לְהִיּוֹת בְּעֵרֵב שַׁבָּת, תּוֹקְעִין סַמּוֹךְ
76 לְכַנִּיסַת הַשַּׁבָּת, כְּדִי שִׁיפְסִיקוּ מִמְּלֹאכֹת שֶׁל אוֹכֵל נֶפֶשׁ שְׁמוֹתֵרִים
77 בַּיּוֹם טוֹב, וְלֹא מְבַדְּלִין – בְּלִיל שַׁבַּת, שֶׁהַשַּׁבַּת חַמּוּרָה יוֹתֵר מֵהַיּוֹם
78 טוֹב שִׁיּוֹצֵא, וְאֵין צוֹרֵךְ בְּהַבְדֵּלָה. וְאֵם חַל יוֹם טוֹב בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת,
79 מְבַדְּלִין בְּלִיל יוֹם טוֹב, שֶׁהַיּוֹם טוֹב קָל יוֹתֵר מִשַּׁבַּת, וְלֹא תּוֹקְעִין
80 לְפָנֵי כַּנִּיסַת יוֹם טוֹב, שֶׁהַיּוֹם הַיּוֹצֵא חַמּוּר יוֹתֵר, וְלֹא עֵשׂוּ בּו שׁוֹם
81 מִלְּאכָה.
82 מִבְּאֵרֵת הַמְּשֻׁנָּה אֵת נוֹסַח הַהַבְּדֵלָה שֶׁבֵּין שַׁבַּת לַיּוֹם טוֹב: בְּיַצֵּד
83 מְבַדְּלִין – מִדּוֹ נוֹסַח בְּרַכַּת הַהַבְּדֵלָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת שֶׁחַל בַּיּוֹם טוֹב,
84 'בְּרוּךְ הַמְּבַדְּלִיל בֵּין קוֹדֵשׁ לְחוֹדֵשׁ'. רַבִּי הוֹסֵא אוֹמֵר, נוֹסַח הַהַבְּדֵלָה
85 הוּא 'בְּרוּךְ הַמְּבַדְּלִיל בֵּין קוֹדֵשׁ לְחוֹדֵשׁ הַקָּל', שְׁקוּשֵׁת יוֹם טוֹב
86 קֵלָה מִקְדוּשַׁת שַׁבַּת.

87

גמרא

88 מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: הֵיכִי תּוֹקְעַ – אֵיזָה שִׁנּוּי הִיָּה עוֹשֶׂה בְּתַקִּיעָה שֶׁל
89 עֵרֵב שַׁבַּת שֶׁחַל בַּיּוֹם טוֹב, בְּשִׁבִיל לְלַמֵּד שֶׁתְּקִיעָה זֶה שׁוֹנֵה מִשְׂאֵר עֵרֵב
90 שַׁבַּת. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: אָמַר רַב יְהוּדָה, הִיָּה תּוֹקְעַ תְּקִיעָה אַחַת,
91 וּמְרִיעַ מִתּוֹךְ תְּקִיעָה – וְעוֹשֶׂה אֵת הַתְּרוּעָה לְפָנֵי שְׁסִים אֵת הַתְּקִיעָה
92 הָרִאשׁוֹנָה, בְּלֹא שׁוֹם הַפֶּסֶק. זֶה הַשִּׁנּוּי מְכַל עֵרֵב שַׁבַּת שֶׁהִיָּה מְפַסְּקִי
93 בֵּין הַתְּקִיעָה לְתַרוּעָה. וְרַב אֲסִי אָמַר, שֶׁהִיָּה תּוֹקְעַ וּמְרִיעַ – עוֹשֶׂה
94 תְּקִיעָה וְתַרוּעָה בְּנִשְׁמִיָּה אַחַת, וְהַשִּׁנּוּי הוּא שֶׁבְּכֹל עֵרֵב שַׁבַּת הִיָּה
95 תּוֹקַע וּמְרִיעַ בְּשֵׁתֵי נְשִׁימוֹת. מְסִימַת הַגְּמָרָא: אֲתַלְּפִין – תִּיקוּ רַב אֲסִי
96 בְּמָקוֹם שֶׁשֶׁמוּ הַיּוֹצֵל, בְּשִׁמְעֵתִיהָ – כְּשִׁישַׁתּוּ, שֶׁבְּעֵרֵב שַׁבַּת שֶׁחַל בַּיּוֹם
97 טוֹב יִתְקַעוּ תְּקִיעָה וְתַרוּעָה בְּנִשְׁמִיָּה אַחַת.
98 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא עַל דְּבָרֵי רַב יְהוּדָה וּרַב אֲסִי: מִיָּתִיבִי, שְׁנִינוּ בְּבֵרֵיתָא,
99 יוֹם טוֹב שֶׁחָל לְהִיּוֹת בְּעֵרֵב שַׁבָּת תּוֹקְעִין וְלֹא מְרִיעִין. מִדְּקַדְקַת
100 הַגְּמָרָא: מֵאִי לָאוּ – הָאֵם אֵין כּוּוֹנַת הַבְּרִייתָא שְׁלֹא מְרִיעִין בְּלָל,
101 וְקִשְׁתָּ עַל רַב יְהוּדָה וּרַב אֲסִי שֶׁשִּׁנְיָהֶם אִמְרוּ שֶׁהִיָּה תּוֹקְעִין וּמְרִיעִין.
102 מִתְּרַצַּת הַגְּמָרָא: לֹא – אֵין כּוּוֹנַת הַבְּרִייתָא שְׁלֹא מְרִיעִין כֻּלָּל, אֵלֶּא
103 רַב יְהוּדָה מְתַרְּץ לְטַעְמֵיהָ – מִבְּאֵר אֵת הַבְּרִייתָא כְּפִי שִׁיתּוּ, וְרַב
104 אֲסִי מְתַרְּץ לְטַעְמֵיהָ – כְּפִי שִׁיתּוּ. וּמִבְּאֵרֵת הַגְּמָרָא: רַב יְהוּדָה
105 מְתַרְּץ לְטַעְמֵיהָ, שְׁכוּוֹנַת הַבְּרִייתָא שְׁלֹא מְרִיעִין תְּרוּעָה בְּפָנֵי עֲצֻמָּה,
106 אֲלֵא מְרִיעִין מִתּוֹךְ תְּקִיעָה. וְרַב אֲסִי מְתַרְּץ לְטַעְמֵיהָ, שְׁכוּוֹנַת
107 הַבְּרִייתָא שְׁלֹא תּוֹקְעִין וּמְרִיעִין בְּשֵׁתֵי נְשִׁימוֹת, אֲלֵא תּוֹקְעִין וּמְרִיעִין
108 בְּנִשְׁמִיָּה אַחַת.
109 שְׁנִינוּ בַּמְּשֻׁנָּה: וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת כּוּ' שֶׁחַל בּו יוֹם טוֹב, מְבַדְּלִין וְלֹא
110 תּוֹקְעִין, וְנוֹסַח הַהַבְּדֵלָה הוּא 'הַמְּבַדְּלִיל בֵּין קוֹדֵשׁ לְחוֹדֵשׁ'.
111 מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: הֵיכִיבָּ אָמַר לָהּ – הֵיכִן אוֹמְרִים אֵת הַנוֹסַח 'הַמְּבַדְּלִיל
112 בֵּין קוֹדֵשׁ לְחוֹדֵשׁ'. אָמַר רַב יְהוּדָה, בְּחֻמְתֵּיהָ שֶׁל בְּרַכַּת הַהַבְּדֵלָה,

המשך בעמוד קנז

1 מְשִׁיקוּ בְּמִים – אֲפֹשֶׁר לְהַתְּרוּ בַּהֶשְׁקָה, שְׁנוֹתָן אֵת הַתְּמוּד בְּכָלִי,
2 וּמִשְׁקַעוּ בַּמְּקוֹה עַד שְׁנוֹשְׁקִין הַמִּים שֶׁבַּמְּקוֹה לְתַמּוּד שֶׁבְּכָלִי וְנִטְהַר,
3 כְּדִין מִים שְׁנִטְהָרִים ב'הֶשְׁקָה/ אֲבָל מִשְׁחַחְמִיִן וְנַעֲשֶׂה יִין, אֵין מְשִׁיקוּ
4 בְּמִים, שְׁאֵין הֶשְׁקָה אֵלֶּא בְּמִים שֶׁהֶם בְּטָלִים לְמַקְוֵה, אֲבָל יִין שִׁישׁ בּו
5 טַעַם אֵינוֹ בְּטָל.
6 רַבָּא מְבִאָר בְּאֵיזָה אוֹפֵן מוֹעִילָה הֶשְׁקָה: אָמַר רַבָּא, לֹא שְׁנֵי חֲכָמִים
7 בְּבֵרֵיתָא שֶׁתַּמּוּד שְׁלֹא חַחְמִיִן מְשִׁיקוּ בְּמִים, אֲלֵא בְּאוֹפֵן שֶׁתַּמּוּד
8 (–שְׁתָּן מִים עַל הַשְּׁמֵרִים) בְּמִים מְהוּרִים, (אֲחֵר כִּךְ נִמְמָאוּ, אֲבָל אֵם
9 הִיָּה הַמִּים מְמָאִים מְעִיקְרָא – קוֹדֵם שְׁתַּנָּם עַל גְּבִי הַשְּׁמֵרִים, לֹא
10 תוֹעִיל הַהֶשְׁקָה.

11 הַגְּמָרָא מְקַשָּׁה מַה הַטַּעַם בְּחִילוּק זֶה: אָלוּ – הֵלֶךְ רַב נְבִיחָה מְבִי
12 כְּתִיל – מִמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא בִי כְּתִיל, אָמְרָה לְשִׁמְעֵתָא קְמִיהָ דְּרַב אֲסִי
13 – וְאָמַר אֵת הַשְּׁמוּעָה שֶׁל רַבָּא לְפָנֵי רַב אֲסִי, וּבִיקֵשׁ מִמֶּנּוּ לְבֹאֵר לוֹ
14 דִּין זֶה, שִׁישׁ לְהַקְשׁוֹת, מֵאִי שְׁנָא בְּמָה שׁוֹנֵה הַדִּין בְּתַמּוּד שֶׁהִיָּה מִימֵי
15 טְמֵאִין מְעִיקְרָא, דְּלֹא מוֹעִיל לָהֶם הֶשְׁקָה, בּוּדְאִי הַטַּעַם הוּא
16 דְּאֲמִירִין – שֶׁאֵנוֹ אוֹמְרִים, אֵיזָדִי דְּמֵאִי וְקוֹרֵי שְׁכַנֵּי תַתְּאִי – מֵאֲחֵר
17 שֶׁהַמִּים כְּבָדִים מִן הַיִּין, הֵם צוֹלָלִים וְשׁוֹכְנִים בְּתַחְתִּית הַכְּלִי, וּפִיָּרָא
18 קְפִי מְלַעִיל – וְהֵיָּין שֶׁהוּא קָל צַף לְמַעְלָה, וְאֵין מִי הַמְּקוֹה נּוֹגְעִים
19 בְּמִים, וְלֹא קָא סְלִקָא לְהוֹ הֶשְׁקָה לְמֵאָ – וְלֹא עוֹלָה הַהֶשְׁקָה לְמִים,
20 אִי הָקִי – אֵם טַעַם זֶה נִכּוּן, בְּאוֹפֵן שֶׁהִיָּה הַמִּים מְהוּרִים וְלִכְפּוֹף
21 נִמְמָאוּ, נְמִי – גַּם כִּן רְאִי שֶׁלֹּא תַעֲלֶה לָהֶם הֶשְׁקָה, שְׁכִן מִי הַמְּקוֹה
22 אֵינֶם נּוֹגְעִים בְּמִים, וּמִדּוּעַ מְבֹאֵר בְּבֵרֵיתָא שְׁמוֹעִיל הֶשְׁקָה, אֲלֵא עַל
23 כְּרַחֵךְ צָרִיךְ לומר שֶׁמְבַלְּלִי – הֵיָּין וְהַמִּים מְעוֹרְבִים, וְלִפְיֶכֶךְ מוֹעִילָה
24 לָהֶם הַהֶשְׁקָה, וְאֵם כִּן קִשָּׁה, שֶׁהָקָא נְמִי – גַּם בְּשִׁנְטַמָּאוּ קוֹדֵם
25 שֶׁתַּמּוּד, תוֹעִיל הַהֶשְׁקָה מֵאֲחֵר שֶׁמְבַלְּלִי – הֵיָּין וְהַמִּים מְעוֹרְבִים.
26 וְלֹא מוֹבֵן חִילוּקוֹ שֶׁל רַבָּא.

משנה

27 הַתְּנָא מְבִיא עוֹד דְּבַר שֵׁשׁ בּו שִׁנּוּי בּוּמְנִים: כָּל מָקוֹם שֵׁשׁ מְכָר,
28 וְהֵיָּינו קִטְנָה שֶׁלֹּא הִבִּיאָה שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת, שֶׁאֵבִיָּה יִכּוּל לְמוֹכְרָה
29 לְשַׁפְּחָה, אֵין מְשַׁלְּמִים קֶנֶס לְאֵבִיָּה עַל אוֹנֵס אוּ פִּתְיוֹ, שֶׁלֹּא חִיבָה
30 תוֹרָה לְשַׁלֵּם קֶנֶס כְּשֶׁבֵא עַל הַקְּטָנָה. וְכָל מָקוֹם שֵׁשׁ קֶנֶס, וְהֵיָּינו
31 בְּנַעֲרָה שֶׁהִבִּיאָה שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת, אֵין מְכָר, אֵין הָאֵב יִכּוּל לְמוֹכְרָה.

גמרא

32 הַתְּנָא מְבִיא עוֹד דְּבַר שֵׁשׁ בּו שִׁנּוּי בּוּמְנִים: מַה שְּׁנִינוּ שֶׁהָאוֹנֵס קִטְנָה אֵינוֹ מְשַׁלֵּם
33 קֶנֶס, זֶה דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר, אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים, יֵשׁ קֶנֶס בְּמָקוֹם
34 מְכָר – הָאוֹנֵס קִטְנָה מְחַזְּיִיב בְּקֶנֶס, בּו בּוּמָן שִׁישׁ לְאֵבִיָּה זְכוּת
35 לְמוֹכְרָה.
36 דְּתַנְיָא בְּבֵרֵיתָא, קִטְנָה מִפֶּת יוֹם אֲחֵר וְעַד שֶׁתְּבִיא שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת,
37 שֶׁהֶם סִימְנֵי נַעֲרוֹת (נְדָה מו), יֵשׁ לָהּ מְכָר וְאֵין לָהּ קֶנֶס. וְאֵילוּ
38 מְשַׁתְּבִיא שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת וְעַד שֶׁתִּפְגַּר, יֵשׁ לָהּ קֶנֶס וְאֵין לָהּ מְכָר,
39 דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. שֶׁהִיָּה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כֻּלָּל, כָּל מָקוֹם שֵׁשׁ מְכָר
40 (–הֵיָּינו קִטְנָה), אֵין קֶנֶס, וְכָל מָקוֹם שֵׁשׁ קֶנֶס (–הֵיָּינו נַעֲרָה), אֵין
41 מְכָר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים, קִטְנָה מִפֶּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים יוֹם אֲחֵר, וְעַד
42 שֶׁתִּפְגַּר, יֵשׁ לָהּ קֶנֶס, וְלִשְׁטִיתֶם יֵשׁ קֶנֶס הֵן לְקִטְנָה וְהֵן לְנַעֲרָה.
43 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא עַל הַלְּשׁוֹן שֶׁל חֲכָמִים: קֶנֶס אֵין מְכָר לֹא – וְכִי לְקִטְנָה
44 מִפֶּת שְׁלֹשׁ וְאֵילֶךְ יֵשׁ רַק קֶנֶס וְלֹא מְכָר, הֵלֵא עַד שֶׁתְּבִיא שְׁעֵרוֹת הִיא
45 קִטְנָה, וּמִדּוּעַ אֵין לָהּ מְכָר. מִתְּרַצַּת הַגְּמָרָא: אֵימָא – אִמּוּר, שֶׁמָּה
46 שֶׁאִמְרוּ חֲכָמִים 'קִטְנָה יֵשׁ לָהּ קֶנֶס', כּוּוֹנַתֶם לְהַשְׁמִיעַ שֶׁקִטְנָה מִפֶּת
47 שְׁלֹשׁ וְאֵילֶךְ יֵשׁ לָהּ אֵף קֶנֶס בְּמָקוֹם מְכָר.

משנה

48 הַתְּנָא מְבִיא עוֹד דְּבַר שֵׁשׁ בּו שִׁנּוּי בּוּמְנִים: כָּל מָקוֹם שֵׁשׁ מִיָּאוֹן,
49 דְּהֵיָּינו יְתוּמָה קִטְנָה שֶׁהִשְׁאִירָה אִמָּה וְאֲחִיהָ, שַׁעַד שֶׁלֹּא הִבִּיאָה ב' שְׁעֵרוֹת
50 יִכּוּלָּה לומר שֶׁאֵינָה חֲפֵצָה בְּבַעֲלָה וְיוֹצֵאת בְּלֹא גֵט (בְּבִמְתוּק),
51 בּוּמָן זֶה אֵין חֲלִיצָה – אֵם הַחֻזְקָה לְחֲלִיצָה אֵינָה יִכּוּלָּה לְחַלּוֹץ. וְכָל
52 מָקוֹם שֵׁשׁ חֲלִיצָה, דְּהֵיָּינו מִשְׁהִבִּיאָה ב' שְׁעֵרוֹת וְהִיא גְדוּלָה, אֵין
53 מִיָּאוֹן, אֵינָה יִכּוּלָּה לִמְאֵן.

המשך ביאור למס' חולין ליום שישי עמ' ב

12 לקודש', משום שאין לזלזל ביום טוב ולקריתו 'קודש הקל'.
13 רבי זירא מבאר את נוסח ההבדלה של כל מוצאי יום טוב: **אָמַר רַבִּי**
14 **וְיָרָא, יוֹם טוֹב שָׁחַל לְהֵיוֹת בְּאִמְצַע שַׁבַּת – בְּאִמְצַע הַשְּׁבִיעִי, אָמַר**
15 **בְּהַבְדֵּלָה 'הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל, בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ, וּבֵין יִשְׂרָאֵל**
16 **לְעַמִּים, וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, כְּמוֹ שְׂאוֹמְרִים**
17 **בְּמוֹצְאֵי שַׁבַּת. שׂוֹאֵלֶת הַגְּמָרָא: מָאי טַעְמָא – מְדוּעָה אוֹמְרִים כֵּן**
18 **בְּמוֹצְאֵי יוֹם טוֹב, אִף שְׁלֹכְאוֹרָה לֹא שִׁיךְ לְהַזְכִּיר כֵּאֵן הַבְּדֵלָה שְׁבִין**
19 **יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. מֵתַרְצַת הַגְּמָרָא: שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה**
20 **הַבְּדֵלֹת הָאֵמוּרוֹת בְּתוֹרָה הוּא מוֹנֶה – אִף שְׁחֵלַק מִן הַבְּדֵלֹת אֵינָם**
21 **שִׁיכוֹת לְכֹאן, תִּיקְנוּ חֲכָמִים לומר בְּבִרְכַּת הַהַבְּדֵלָה אֵת הַמְקוּמוֹת**
22 **שְׂמִצְיָנוּ בְּתוֹרָה נוֹסַח שֶׁל הַבְּדֵלָה.**

1 אומרים 'ברוך אתה ה' המבדיל בין קודש לקודש', אבל בפתיחת
2 הברכה אומרים 'המבדיל בין קודש לחול' וכו', כמו בשאר מוצאי
3 שבת. **וְכֵן אָמַר רַב נְהֶמְנִי, שְׂאוֹמְרִים נוֹסַח זֶה רַק בְּהַתְיַמְתָּהּ. וְרַב**
4 **שֵׁשֶׁת פְּרִיָה (–בְּנוֹ) הָרַב אֵיִדִי אָמַר, אִף בְּפִתְיַתָּהּ שֶׁל בְּרַכַּת**
5 **הַהַבְּדֵלָה אוֹמְרִים 'הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ' וְכוּ'. מִסִּימַת הַגְּמָרָא,**
6 **וְלִית הַלְבָּתָּא בְּנוֹתִיָה – אֵין הַלְכָה כְּרַב שֵׁשֶׁת, וְאֵין אוֹמְרִים בְּפִתְיַת**
7 **הַבְּרַכָּה 'הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ'.**
8 שנינו במשנה: כיצד מבדילין, 'המבדיל בין קודש לקודש', **רַבִּי דוֹסָא**
9 **אָמַר 'בֵּין קֹדֶשׁ חָמוּר לְקֹדֶשׁ הַקָּל'.**
10 הגמרא מכריעה את ההלכה במחלוקת זו: **וְלִית הַלְבָּתָּא בְּנוֹתִיָה –**
11 **אֵין הַלְכָה כְּדַבְרֵי רַבִּי דוֹסָא, אֵלָא אוֹמְרִים 'הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ**

הדרן עלך הכל שוחטין